A background image showing a person in a light-colored shirt and dark pants standing in a park-like setting with trees and sunlight filtering through the leaves. The image is semi-transparent, allowing the text to be overlaid.

Què és l'ApS?

Què pot aportar a l'educació ambiental?

Maribel de la Cerda Toledo
maribeldelacerda@gmail.com

Per començar... Algunes experiències!

L'Hort de les amistats

Un repte

Ajudar a cultivar un hort escolar

L'acció de servei

Ensenyar a infants de 4t a posar en funcionament l'hort i a tenir cura dels espais enjardinats de la seva escola: es prepara la terra de l'hort urbà, es planten verdures i es fa el manteniment; es treuen males herbes i es planten flors a alguns espais.

Els aprenentatges

Competències, habilitats i tècniques específiques del treball a l'hort. Aplicació del que han après i han de transmetre als infants. Competència d'autonomia i iniciativa personal. Empatia, habilitats comunicatives, treball en equip, cooperació...

<https://youtu.be/HY631mU1Ssl>

Escola d'educació especial Xaloc

Escola La Immaculada de les Termes

“Orenetes Viatgeres”

<http://sjdespi.xiptv.cat/despi-natura/capitol/les-orenetes-viatgeres>

Un repte

Fer que retornin les orenetes

L'acció de servei

Construir nius de fang per instal·lar-los a punts clau de la ciutat per tal que anidin les orenetes que controlen els mosquits.

Els aprenentatges

Coneixements sobre les aus i l'anàlisi de la seva desaparició, recerca de solucions, treball en equip i modelatge del fang

Ajuntament de Sant Joan Despí

Escola d'Art

Associacions de Veïns

Centre Mediambiental l'Arrel

Escoles de primària

#Projecte Can Soler

<https://youtu.be/7xZSy1GzFMg>

Un repte

Recuperar i difondre un entorn natural degradat

L'acció de servei

Recuperar l'espai agrícola i forestal de la Masia de Can Soler implicant a la població infantil de l'entorn

Els aprenentatges

Manteniment i reforç d'hàbits i habilitats professionals.
Millora de l'autoestima, empatia, autonomia i capacitat comunicativa

ConSORCI del Parc Natural de Collserola

Ajuntament de Barcelona

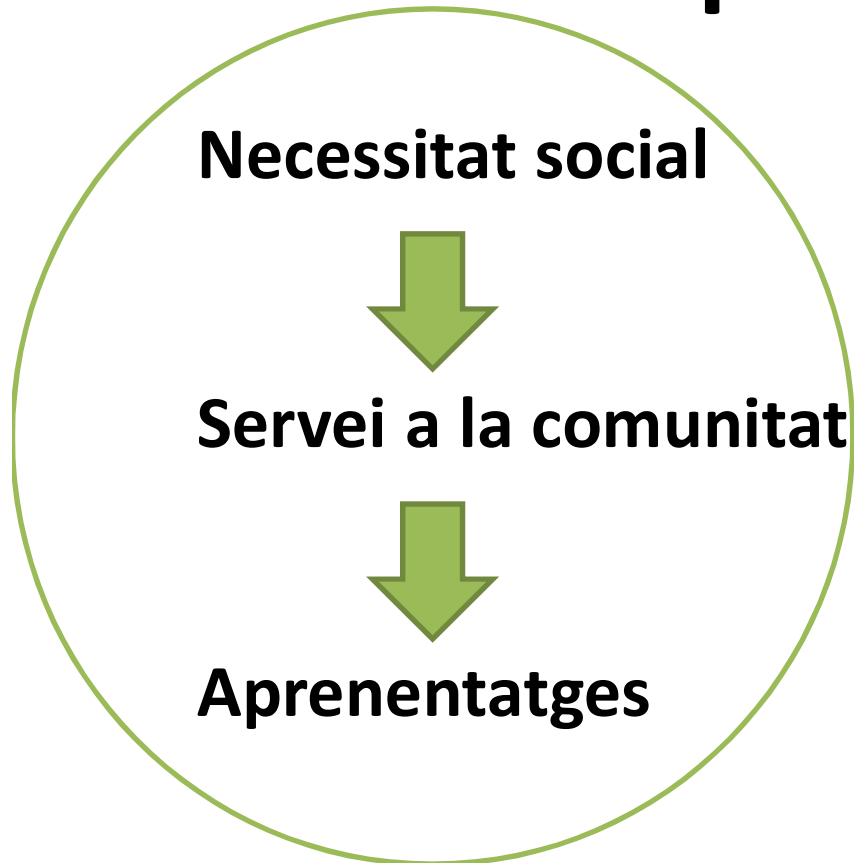
Fundació Els 3 Turons

Escola d'Art Floral i Paisatgisme

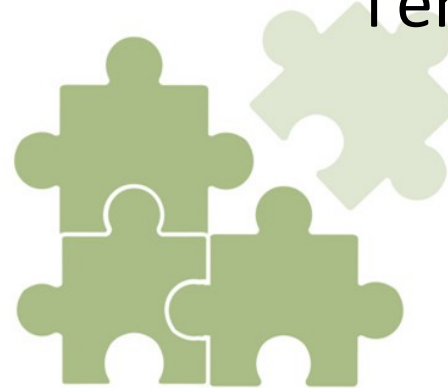

Escola Font d'en Fargas

Què tenen en comú aquest projectes?

Treball en xarxa
amb els actors de
l'entorn

Què és l'aprenentatge servei?

**Aprendre fent un
servei a la
comunitat**

**Aprendre ajudant
als altres**

**Fer alguna cosa
socialment útil i aprendre
amb aquesta experiència**

Una definició...

L'aprenentatge servei és.....

una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el que els participants es formen sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

Combinació de dos elements...

l'aprenentatge a través de l'experiència

l'acció de servei a la comunitat

La integració de les tasques de servei i els esforços d'aprenentatge:

- transforma els dos components
- afegeix valor a cada un d'ells
- crea noves qualitats educatives pròpies del conjunt que ara formen servei + aprenentatge...

Els fonaments

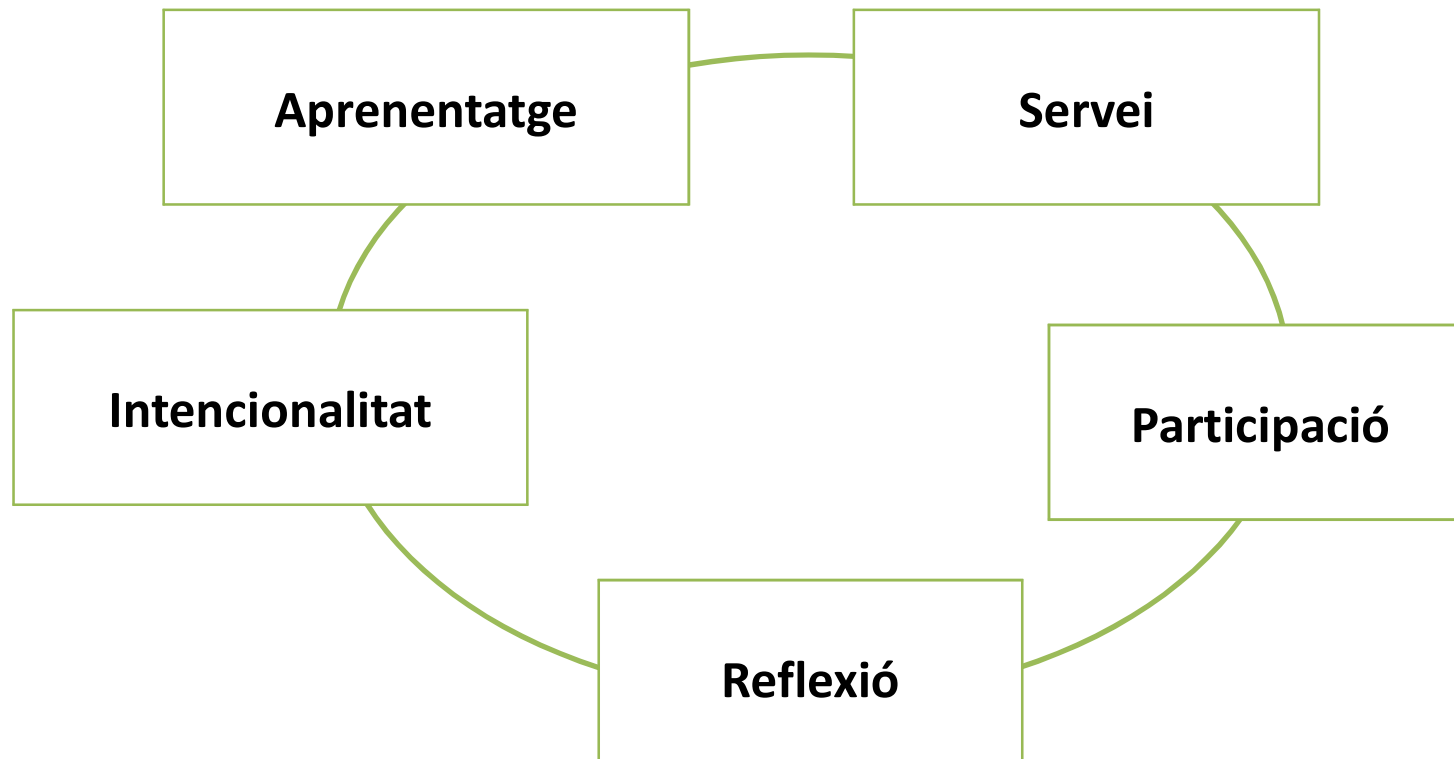
Una manera d'entendre la **ciutadania**: basada en la participació activa i la contribució a la millora de la qualitat de vida de la societat.

Una manera d'entendre **l'aprenentatge**: basada en la recerca, l'acció, la reflexió i la responsabilitat social.

Una manera d'entendre **l'educació en valors**: basada en la vivència, l'experiència i la construcció d'hàbits.

Requisits bàsics

Per a que una pràctica educativa sigui APS cal que reuneixi almenys **cinc elements** :

Aprenentatge

- Requereix que existeixi aprenentatge clarament associat i relacionat amb el servei.
- Que sigui evident el que els participants puguin aprendre amb el projecte.
- Que els objectius educatius siguin explícits.

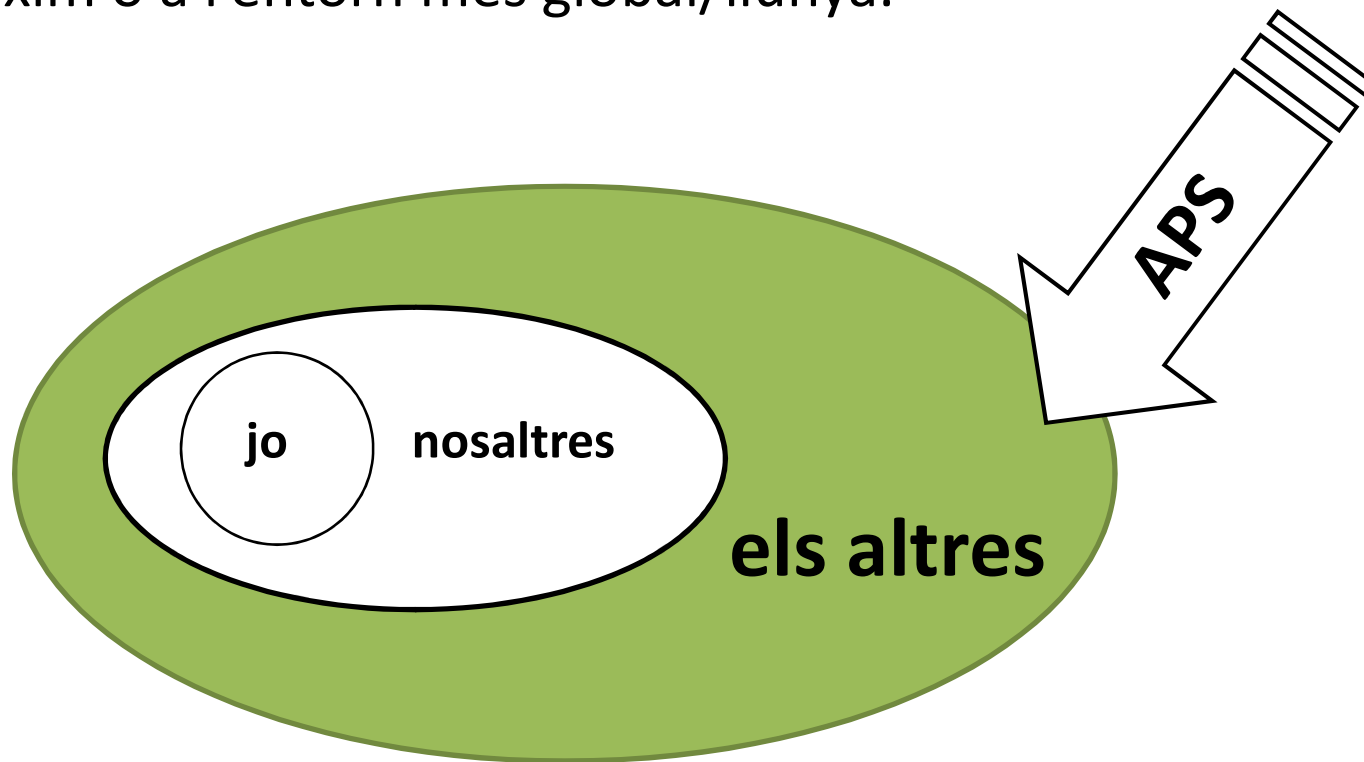

- Adquisició de competències, coneixements, valors...
- Espontanis i promoguts intencionadament.
- Processos de participació en la pràctica, observació, activitats de cooperació i experiència directa.

Servei

- Requereix que existeixi una acció orientada als altres (alteritat).
- Un impacte real a l'entorn immediat, a l'entorn més pròxim o a l'entorn més global/llunyà.

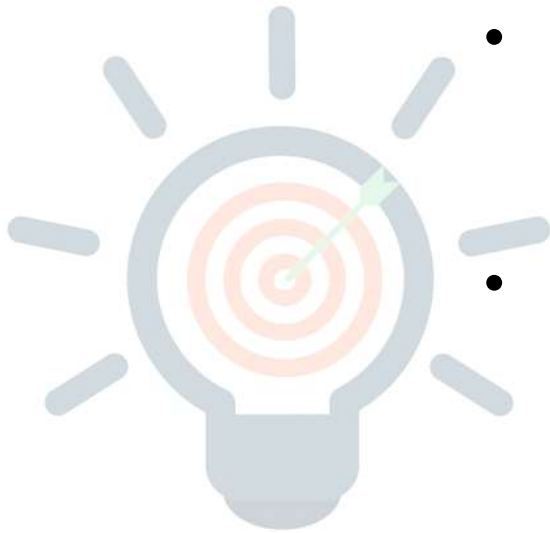

- Treball real i útil per a la comunitat.
- Oportunitat d'aprendre actuant i contribuint de forma autèntica a l'entorn.
- Representa una aportació concreta, significativa i de qualitat davant una necessitat social.

Situació de carència, injustícia o
dificultat que convida a
comprometre's.
Punt de partida.
Requereix d'un procés d'anàlisi.

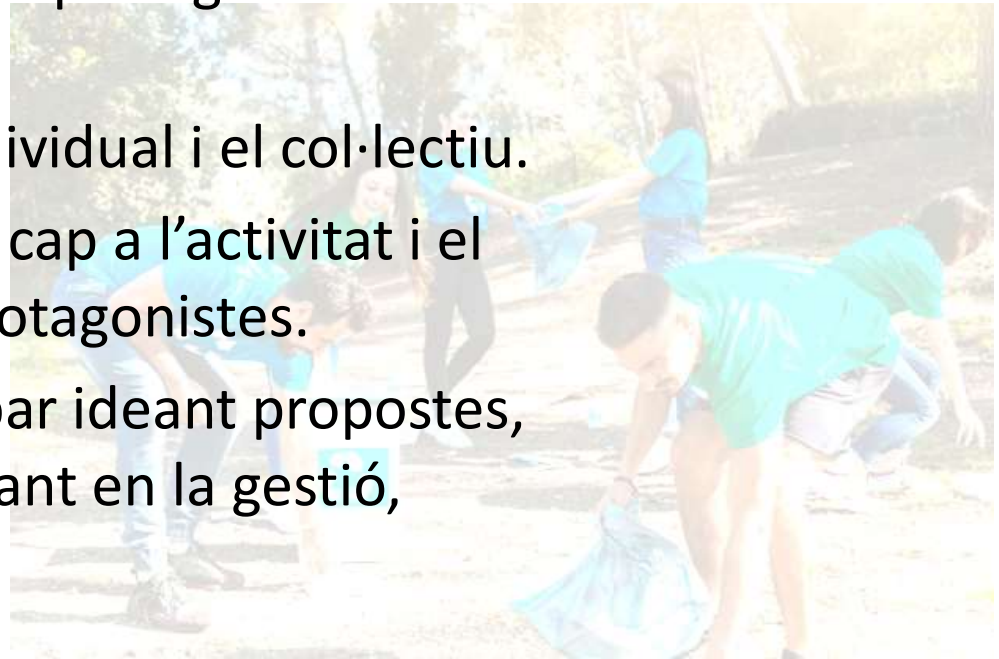
Intencionalitat educativa

- Ha d'existir un autèntic projecte educatiu per part de l'educador (planificació, seguiment, avaluació...).
- És a dir, que no es doni per casualitat ni es confundeixi amb les situacions normals d'aprenentatge espontani en la vida quotidiana.

Participació Activa

- Requereix la implicació i el protagonisme dels participants.
- Relació entre el projecte individual i el col·lectiu.
- Repercuteix en la motivació cap a l'activitat i el rol que desenvolupen els protagonistes.
- Les persones poden participar ideant propostes, prenent decisions, col·laborant en la gestió, liderant el projecte.

Reflexió

- Requereix la presa de consciència del que s'està fent, per què i per a què, per part dels participants.
- Que reflexionin sobre els aprenentatges realitzats, el projecte desenvolupat, l'impacte del servei i les experiències personals.
- Optimitzar l'experiència d'aprenentatge, dotar de consciència allò treballat per aprofundir en la comprensió.
- Permet donar sentit crític.

Creieu que són experiències d'ApS?

1 Un grup d'adolescents munta una campanya econòmica per abaratir el seu campament a Menorca: s'organitzen amb gran èxit per vendre samarretes i rifar un pernil. Tots els nois i noies s'impliquen fortament en el projecte.

2 Durant una excursió, el grup- classe de 2n d'ESO organitza i porta a terme una recollida d'escombreries d'una font i denuncia la situació a l'ajuntament del poble. Reflexionen sobre la degradació, redactant i enviant una carta adreçada a l'alcalde.

3 Un grup d'adolescent d'una Aula Oberta, que estan aprenent a reparar bicicletes, promouen aquest medi de transport entre persones amb discapacitat intel·lectual, els ensenyen a anar en bici i a explorar el riu proper amb aquest mitjà.

4 Com a treball de final de grau, uns alumnes de la Facultat de Filosofia fan un estudi sobre l'estat actual dels Drets Humans la teva ciutat. Recullen molta informació i el resultat és un dossier molt complet.

On es pot fer ApS?

Educació Infantil i Primària

Cicles Formatius

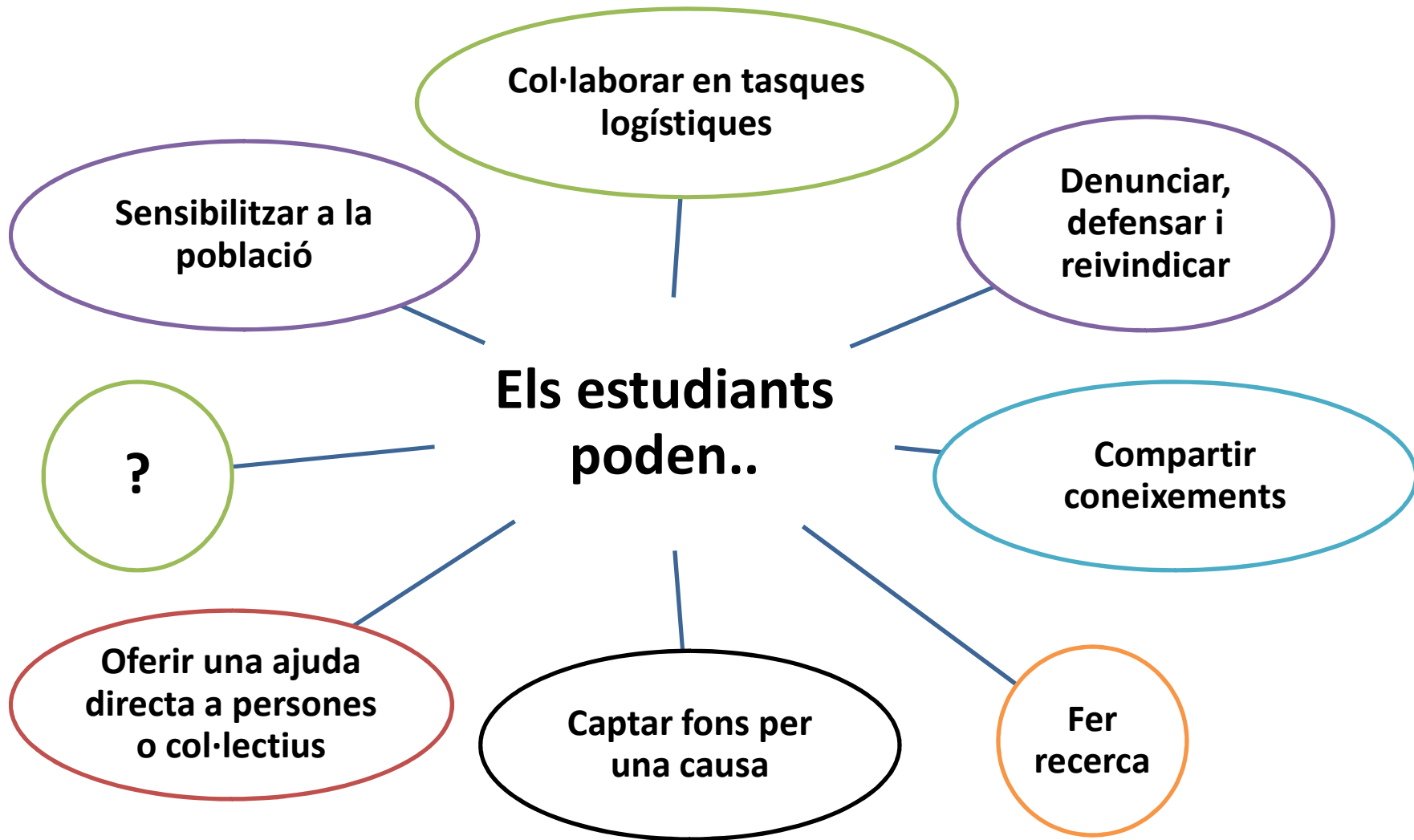
Educació Secundària i Batxillerat

Universitat

Educació en el lleure

Altres espais d'educació no formal

Quin tipus de serveis es poden fer?

Davant una necessitat → diversitat de serveis possibles

Necessitat social: un parc forestal està brut i abandonat

Netejar

Sensibilitzar

Senyalitzar

Denunciar

En síntesi podem dir que l'ApS és un projecte educatiu...

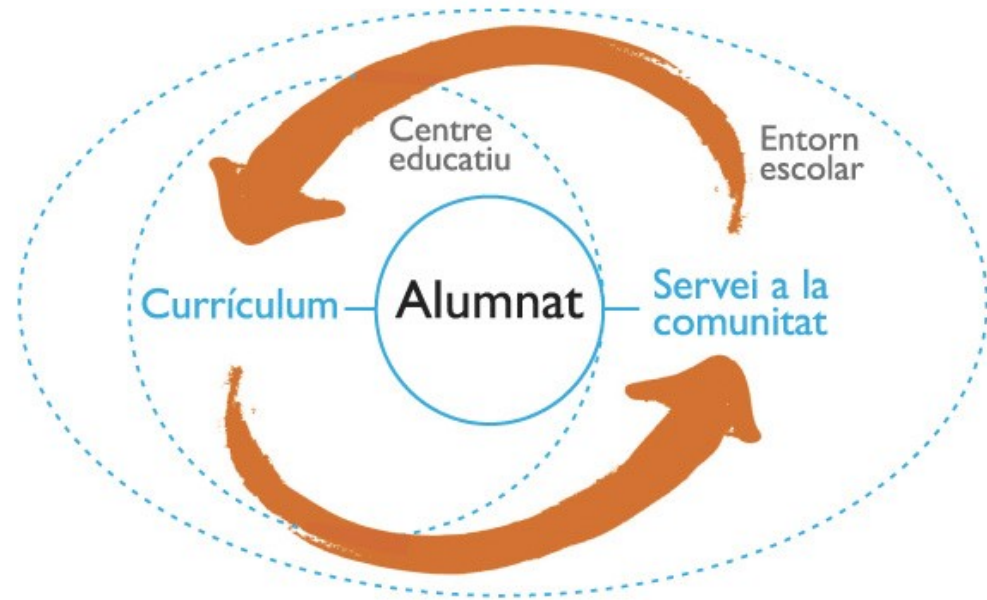
- amb **utilitat social**.
- per a l'educació formal i no formal, per a totes les edats i que ha de tenir un espai temporal concret.
- que implica un servei per aprendre i col·laborar en un marc de **reciprocitat**.
- que comporta un procés **d'adquisició de coneixements i competències** per a la vida.
- basat en una **pedagogia activa** que exigeix un educador més que no pas un docent.
- que requereix una **xarxa de parteneriat i d'instàncies de col·laboració i suport**.

I el servei comunitari?

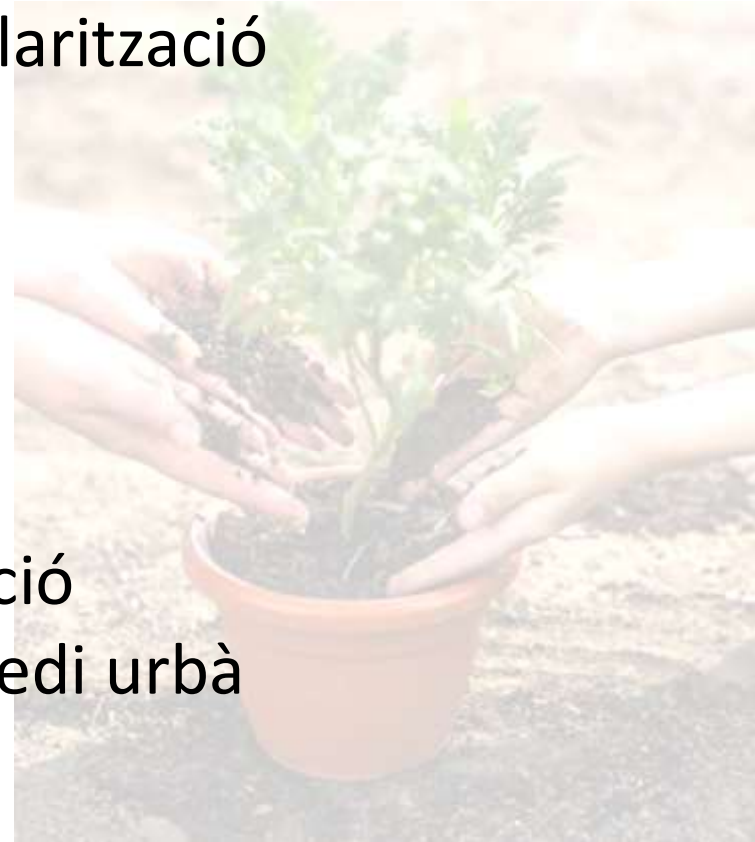
- És una **activitat curricular** obligatòria.
- Obligatori per a tot l'alumnat de 3r o 4t ESO a partir del curs 2019-2020.
- Durada de 20 hores: 10 d'aprenentatge i 10 de servei (mínim).

Metodologia del servei comunitari: ApS

Àmbits temàtics

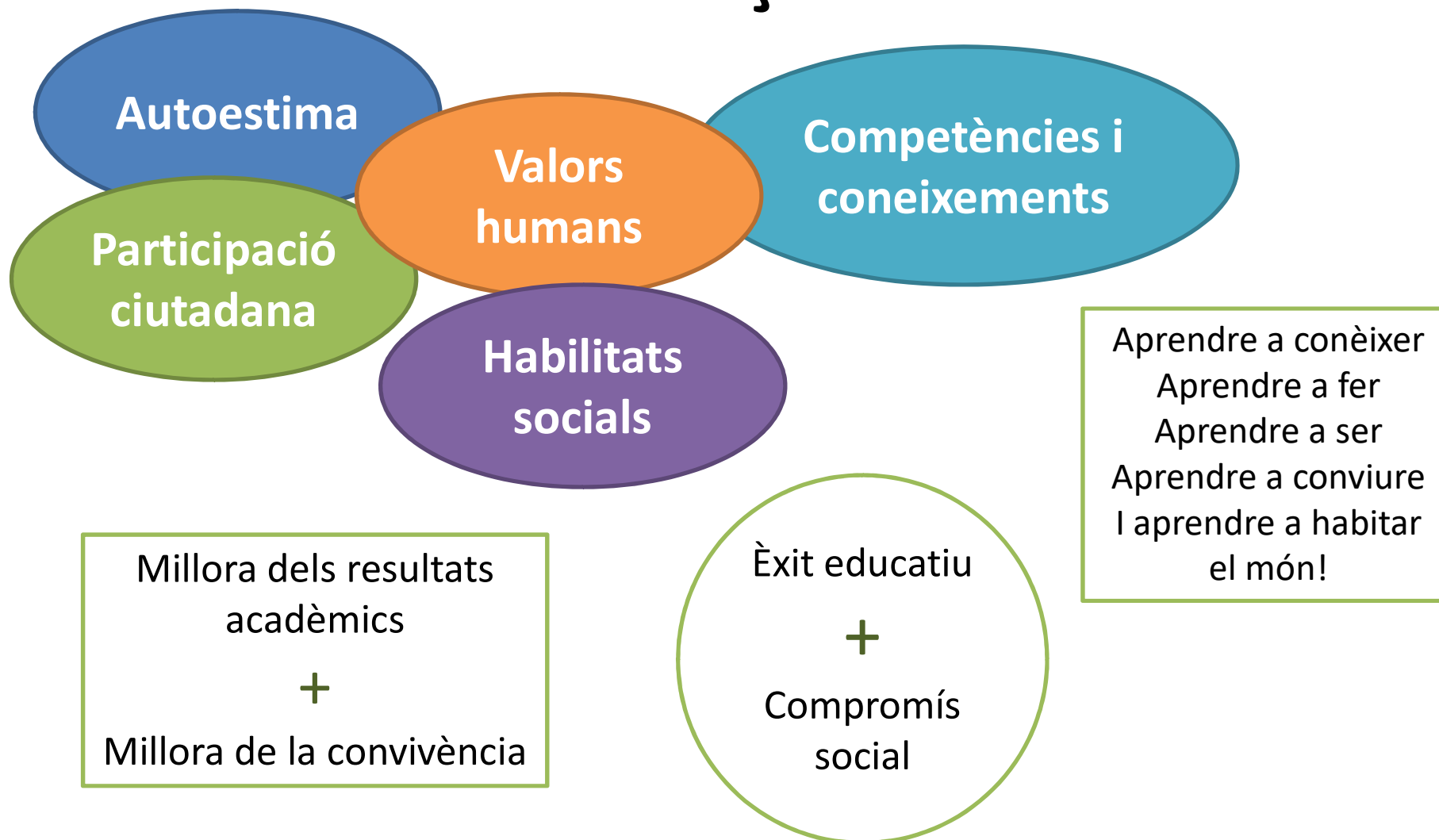
- Acompanyament i suport a l'escolarització
- Suport a necessitats bàsiques
- Intercanvi generacional
- Medi ambient** ←
- Participació ciutadana
- Patrimoni cultural
- Projectes de solidaritat i cooperació
- Preservació i manteniment del medi urbà
- Lleure

Què ens aporta l'ApS?

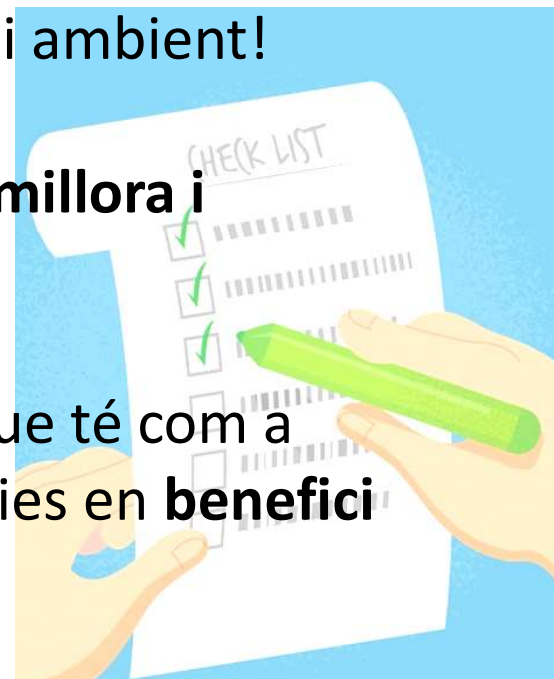

L'ApS proporciona oportunitats per a reforçar...

Què pot aportar l'ApS a l'educació ambiental?

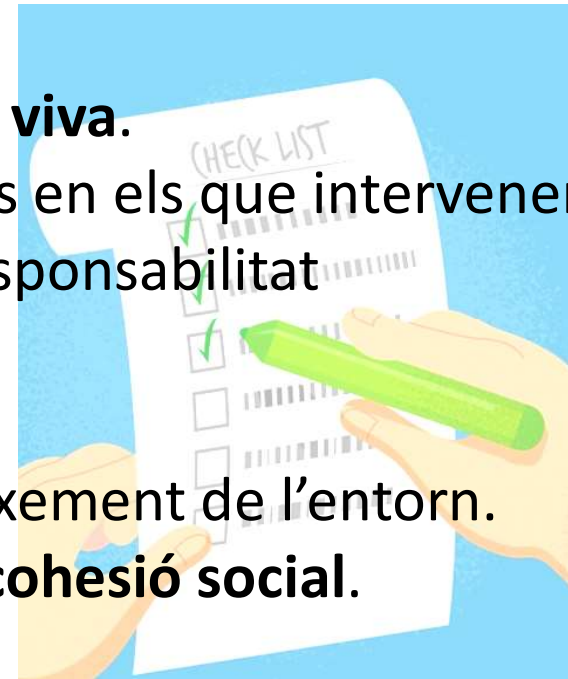
- Oportunitats a infants i joves per a **implicar-se i comprometre's** de forma activa amb el medi ambient!
- La possibilitat de participar a projectes de **millora i transformació real** de l'entorn natural.
- Nova generació de propostes educatives que té com a dinamisme essencial el **treball** dels nois i noies en **benefici de la comunitat i el medi ambient**.

- Donar resposta a **problemes socioambientals** que sorgeixen de l'anàlisi de la realitat per part dels participants (pensament crític i competències per l'acció)

- Generar una **xarxa educativa local forta i viva**.
Desenvolupament de projectes ambientals en els que intervien diversitat de partners i foment de la corresponsabilitat educativa.

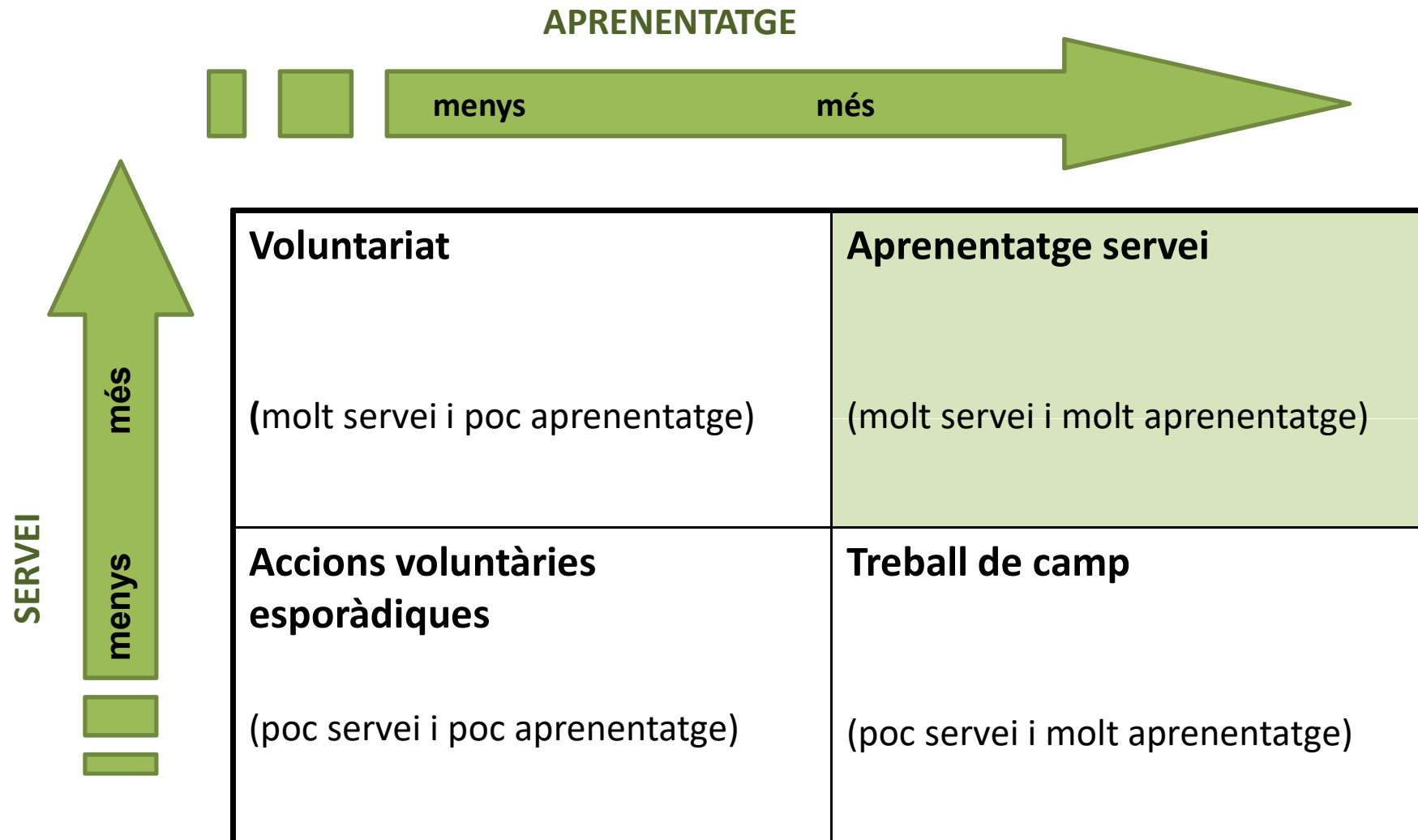
- Increment del **capital social**. Major coneixement de l'entorn.
Millora de l'**arrelament** i increment de la **cohesió social**.

Com comencem una experiència d'APS? No hi ha maneres úniques!

- **Transformar** el què ja fem
- **Copiar**. L'ApS no té propietari
- **Oferim-nos a co-crear** entre entitats-centres.
- **Una entitat** dissenya un projecte i busca un centre educatiu de l'entorn.
- **Un centre educatiu** dissenya un projecte amb la voluntat d'involucrar-hi alguna entitat.
- **Aprofitem** les oportunitats de l'entorn.

L'ApS i altres pràctiques properes

Transició des del voluntariat

Intensificar els aprenentatges:

1. Pensar quins coneixements, habilitats, actituds i valors es treballen
2. Incorporar-ho al projecte
3. Destinar temps al treball explícit dels aprenentatges
4. Fer que els nois i noies en siguin conscients i es proposin aprendre
5. ...

Transició des del treball de camp, treballs de recerca...

Trobar el servei associat:

1. Pensar quina necessitat social pot beneficiar-se del treball de camp
2. Buscar un servei senzill, clar i amb garanties d'èxit relacionat amb el treball de camp
3. Fer que els nois i noies en siguin conscients i es comprometin a dur-lo a terme
4. ...

Transició des d'accions voluntàries esporàdiques

Intensificar el servei i els aprenentatges:

1. Pensar com fer un servei més compromès
2. Pensar els aprenentatges associats
3. Incorporar-los al projecte
4. Destinar temps al treball explícit dels aprenentatges
5. Fer que els nois i noies en siguin conscients i es proposin aprendre
6. Demanar i animar els nois i noies un compromís més esforçat

I per acabar...
Alguns recursos disponibles!

Plana web del Centre Promotor

Guies, experiències, vídeos, llibres, articles...

www.aprenentatgeservei.cat

Quiénes somos? | About us

Inici | Què és l'APS? | Centre Promotor | Xarxa APS | Àmbits de servei | Experiències | Biblioteca virtual | Enllaços d'interès | Agenda i actualitat | Rúbrica d'autoavaluació

Servei Aprenentatge Reflexió Participació Intencionalitat

Destaquem

- Biblioteca virtual**
APS pau, drets humans i solidaritat. Noves propostes d'educació per a la justícia global [+]
- Biblioteca virtual**
Compartir idees: la universitat va a l'institut [+]
Universitat de Barcelona
- Biblioteca virtual**
Rúbrica per a l'autoavaluació i millora dels projectes d'APS (versió reduïda) [+]
GREM, Grup de Recerca en Educació Moral
- Biblioteca virtual**
Donació de sang i Educació per la Ciutadania [+]
Banc de Sang i Teixits de Catalunya
- Bibliografia**
Llibre [+]
Per a una pedagogia del servei. Taller per projectes i APS

Informa't
Rep totes les novetats del centre amb el butlletí d'APS
Subscriu-te [+]

Guies pràctiques 0

Participa!

- Vols rebre informació?
- Explica'ns la teva experiència
- La teva entitat ofereix algun servei?
- Vols compartir la teva vivència?
- Proposa'ns un acte per l'agenda

Agenda

Propera activitat
Suport a projectes d'aprenentatge servei en Ciència, Tecnologia, Enginyeria i Matemàtiques (SITM) [+]
Fins el 17 d'octubre de 2016

Grup coordinador | Grups de treball

Contacta amb nosaltres a: centre@aprenentatgeservei.cat

Seguix-nos!

aps
aprenentatgeservei

CENTRE PROMOTOR | Provença 324 | 08037 Barcelona | Tel. 93 458 87 00 | NIF: 0-08241036
www.aprenentatgeservei.cat | centre@aprenentatgeservei.cat | avís legal | crèdits | Política de cookies

Altres espais web

www.roserbatlle.net (Blog Roser Batlle)

www.aprendizajeservicio.net (Red Española APS)

www.zerbikas.es (Centro APS Euskadi)

www.clayss.org.ar (Centro Latinoamericano de APS)

Moltes gràcies

maribeldelacerda@gmail.com

Per a la realització d'aquesta presentació s'han utilitzat materials i recursos produïts per companys i companyes del Centre Promotor (destacant especialment les aportacions de la Roser Batlle www.roserbatlle.net i la Brenda Bär)

Imatges www.freepik.com